

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת בראשית ה'תשפ"ב

הכתוב (דברים לב ג) 'פי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו, דהינו 'פי שם ה' אקרא' הוא קריאת הקדוש, אז אתם העונים 'הבו גדל לאלהינו, וענו בכונה. וראשי תבות 'גדל לאלהינו גימטריא ג"ל, הם כ"ח תבות וחמשה אמינים שצריך העונה לענות. ולכן השב בתשובה צריך להזהר בעניית אמינים. וזה הוא בראשית הרומז לתשובה כאמור, אתה בעל תשובה בכחך תענה אמן יהא שמה רבא, וזה הוא תקון גדול לכפרת עונותיו:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות ל)

עניית 'אמן' תיקון גדול

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית ראשי תבות תקון רפואת ברית יהיה שומר אמינים. בא לרמוז מעין מה שכתבנו סמוך לזה דיהיה זהיר וזריז בברכות. וכמו שצריך להיות זהיר בברכות כך יותר צריך להיות זהיר וזריז בעניית אמינים, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ג:) גדול העונה אמן יותר מן המברך. וכמו שכתב הרב רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום בזהר הקדוש (ח"ג רפה) על פה אמן כמה גדול פה העונה וענש מי שאינו עונה, ד'אמן גופה גימטריא הו"ה אדנ"י ובעניית אמן מיחד הו"ה אדנ"י, וזהו תקון פגם הברית:

ואפשר דלזה רמז הכתוב (ישעיה כו ב) 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמינים, ודרשו רבותינו ז"ל (שבת קיט:) אל תקרי 'אמינים' אלא 'אמינים', דיש לדקדק למה כתב 'צדיק' ושומר אמינים, אלא בא הכתוב להודיענו דאף מי שפגם בברית ובשובו בתשובה נזהר להיות שומר אמינים, נמחל לו מה שפגם בברית וחזר לכשרותו הראשון ויחשב לו כאילו לא פגם. וידוע דהשומר ברית נקרא 'צדיק', כמו שאומרים 'וסף הצדיק' על ששומר בריתו. ופונת הכתוב כך היא, 'פתחו שערים ויבא גוי, דהינו שמתחלה היה גוי כמו הגוים שפוגמים בברית ועכשו נחשב לצדיק ששומר ברית. ותדע במה זכה לזה, בשביל שהוא שומר אמינים:

ויש לרמוז תקון הברית בעניית אמן, דהנה 'ברית' המלוי שלו גימטריא שבע מאות וששה וארבעים, ואמן כשתחשב הנו"ך הארבע שבע מאות בחשבון מנצפ"ך, יעלה בחשבון אמן שבע מאות ואחד וארבעים, חסר חמשה מחשבון מלוי הברית שכתבנו, הם כנגד חמשה אמינים שצריך אדם לענות בכל קדיש:

עוד, 'אמן' ראשי תבות אות מילה נתקן, רצונו לומר אם פגם בברית, על ידי שמירת אמן נתקן. עוד, 'הברית' גימטריא 'תענה אמן' עם הכולל, דהינו אם פגמת ברית תענה אמן וזכה יתקן מה שפגמת. וזכה יבוא הרמז על נכון דרפואת הברית יהיה שומר אמינים:

(גנוי המלך, תיקון הברית אות כג)

בוהו של עניית 'אמן'

ימוטו עליהם גחלים באש יפלים במהמרות בל יקומו (תהלים קמ יא). אפשר לרמוז גחלים גימטריא 'אמן'. דאין

שברו ומעלותיו של העונה 'אמן'

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית ראשי תבות בכחך תענה אמן יהא שמה רבא. רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קיט:) כל העונה אמן יהא שמה רבא בכל פחו קורעין לו גזר דינו. וזכה יהיה בעל תשובה זהיר וזריז, וידע כי אפלו נחתם גזר דינו לרעה, בכח עניית אמן שיהיה עונה, נקריע:

'בכל כחו' משום כ"ח תיבות שעונים בקדיש

וצריך שיענה בכונה בלי שום פניה אחרת, ושלא ידלג שום אות או תבה, וזהו אמרו 'בכל פחו', לפי שיש כ"ח תבות מן 'אמן' יהא שמה רבא' עד 'בעלמא' שצריך העונה לענות, ולכן פסוק 'בראשית' יש בו כ"ח אותיות, לרמוז על עניית 'אמן' כנזכר. וזהו רמז מה שכתב רש"י ז"ל (בראשית א א) מה טעם פתח בבראשית, משום 'כח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא ו), דהינו משום כ"ח אותיות שיש בפסוק בראשית הרומזים לכ"ח תבות שצריך העונה לענות בקדיש. ומה שאמר 'הגיד לעמו', לפי שזה סוד גדול וכמוס, והגידו השם לעמו מפני שהקדיש מתקן על שם מ"ב פידוע (שער הכונות דרושי הקדיש א), וגלה השם סוד זה לעמו ישראל:

והנה פסוק והארץ היתה יש בו י"ד תבות, ועם כ"ח אותיות שבפסוק 'בראשית' הרי מ"ב, נמצא בין שני פסוקים אלו נרמז הקדיש. והחשבון הזה הוא חוץ מחמשה אמינים שצריך העונה לענות, ולפיכך אחר שני פסוקים אלו שגמרם בהם שם מ"ב, כתב חמש פעמים 'אור' כנגד חמשה אמינים. וקרא אמן בשם 'אור' להראות גדלת אמן, שעל ידי ענייתו גורם הארה בעולמות עליונים למעלה ומשם משתלשלת עד למטה, לפי שאמן גימטריא הו"ה אדנ"י, ועל ידי ענייתו גורם להם יחוד. ולכן אשרי שומר אמינים, והמבטלו גדול עונו מנשא, כי נדון בשאול:

'כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך', כנגד תיבות שבקדיש

ונראה לעניות דעתי, שזה רמז שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט י) 'כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון בשאול' וגו', בא לרמוז על המ"ב תבות שיש בקדיש, והם י"ד וכ"ח, וזהו 'כל אשר תמצא ירך' כנגד י"ד תבות, 'בכחך' כנגד כ"ח תבות. והא דקרי להו 'ירך' וכחך ככנוי לאדם, משום דאדם מרובה לשכינה, והלכך והגבורה שמוסיף למעלה נתוסף באדם עצמו, ובקדיש מוסיף האדם פח והארה ביד ובפח של מעלה, וגם כן האדם נתוסף הארה בידו ובכחו, ולפיכך קרי להו בכנוי. וכשיענה האדם ויכון ב"ד ובכ"ח תבות נצול מלדדת לשאול, וזהו 'כי אין מעשה וחשבון בשאול', דהינו אין צורך לדון במעשה ולא לתת חשבון בשאול:

ולפיכך צריך האדם להיות זהיר וזריז בעניית אמינים כי בזה מוסיף פח למעלה ומתפפרים עונותיו, וכמו שאמר

מי שמשבד פח החיצונים כמו עגית אמן דקדיש כמו שכתב בזכר הקדוש (ח"ב קט"ו): דכח קדיש מתבר שלשלאין דפרזלא. וגדול פחו שמבטל וקורע לאדם גזר דין של שבועים (שבת קי"ט): ועל זה אמר ימוטו עליהם גחלים, דהינו בכח עגית אמן ימוטו עליהם גחלים ויפלו באש ובמהמורות כל יקומו, דעל ידי קדיש משתקעים בתהומא רבא:

(שערי ארוכה אות ח)

על ידי עניית 'אמן' מתבטלים הקטרוגים

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה' (ישעיה נט כ). ועל דרך זה יש לרמוז בפסוק (ישעיה נט כ) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה', ולשבי פשע ביעקב' כשתוסיף ו' ביעקב ועוד תוסיף חשבון האותיות, הוא חשבון אלף עם הכולל, שהוא חשבון 'באמן' הוא יבטל דין השבועים שנה כמו שכתבנו. ואומר הכתוב, דסבת ביאת הגואל הוא כשישובו הפושעים בתשובה ויצרפו עם התשובה עגית אמן, וזהו 'לשבי פשע ביעקב נאם ה'', 'נאם' אותיות 'אמן', דכשישמרו כראוי לענות אמן עם התשובה בזה 'ובא לציון גואל', שעל ידי עגית אמן נקרע גזר דין של שבועים שנה, ומיד חזרו צדיקים וראויים לגאול:

בעניית אמן יתבטל קטרוג היצר הרע

ואפשר לרמוז זה גם כן במה שאמר הכתוב (שם ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, 'ארץ נצר מטעי' ראשי תבות 'אמן', שעל ידי עגית אמן שיהיו שומרים לענות, מיד נעשו כלם צדיקים וראויים לרשת ארץ החיים. וסופי תבות 'ארץ נצר מטעי' הם אותיות 'יצר', הרי ראשי תבות 'אמן' וסופי תבות 'יצר', להודיע שעל ידי עגית אמן מתבטל קטרוג היצר הרע:

(שערי תשובה, אות כב)

זהירות זוירות בברכות

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). עוד, 'בראשית ברא אלקים' סופי תבות 'מאת', רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (מנחות מג): שצריך אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך וגו', אל תקרי 'מה' אלא

'מאה'. והמאה ברכות הם ברכות של שחר, ושל שלש תפלות ושל ברכת המזון ושל בית הכסא. ורבותינו זכרונם לברכה עליהם השלום שפתותיהם ברור מללו, דעל ידי ברכות אלו מזכיר אדם הבורא יתברך שמו וידע גדלתו ושבחיו וחסדיו ונפלאותיו, כי כיון שקם בבקר ומברך ברכות 'אלהי נשמה' הרי מכיר שהשם הוא שנתן בו נשמה ונוטלה ממנו בכל לילה דרך פקדון ומחזירה לו בכל בקר, וזהו שאמר 'המחזיר נשמות לפגרים מתים'. וגם כן יש באלו הברכות שבח ישראל שבחר בהם הקדוש ברוך הוא מכל האמות ונתן לנו את תורתו, וכמה הודאות ושבחים אחרים. וכל זה לעורר לב האדם כיון שקם ממשתו להתחיל בעבודת השם ובידאחו:

וכן גם כן ברכת 'אשר יצר' לתת שבח לשם, שהוא עשוי נקבים חלולים, ואפלו הכי הקדוש ברוך הוא מעמיד בו רוחו ושומרה על ידי נס. וכן נמי ברכות התפלה יש בהם שבח הבורא, ויש בהם בקשות שאנו מבקשים על עצמנו מלפניו יתברך, שיחננו דעת ויחזירנו בתשובה וידפאנו ויפרנסנו ויבנה ירושלים וישלח משיחנו, וכל זה להתבונן ולידע כי הכל תלוי בידו יתברך, ואין ביד אדם שום יכלת לעשות שום דבר חוץ מרשותו יתברך, חוץ מיראת שמים (ברכות לג):

וגם כן ברכת המזון, כדי להכיר שהקדוש ברוך הוא הוא הן ומפרנס את העולם כלו בטובו. וכן על זה הדרך כל דבר שיצרה לאכל, יברך עליו כדי להודות בחסדיו יתברך שנתן לו הדבר ההוא ובראו בשבילו. וצריך להזהר שלא יאכל שום דבר בלא ברכה, כי נקרא גזול להקדוש ברוך הוא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם לה): על פסוק (משלי כח כד) 'גזול אביו ואמו':

יברך הברכות במתון ובכוונה

וגם כן לא יברך בחפזון רק במתון, כדי לכוון דעתו ולידע מה מוציא בשפתיו, ולמי הוא מברך, ולא כמצות אנשים מלמדה. וצריך שיכוון בשעה שהוא מברך, כאלו הוא עומד לפני הקדוש ברוך הוא, ולפיכך נתקנו הברכות בלשון 'ברוך אתה' שהוא לנוכח, מטעם זה שיכוון אדם שהשכינה כנגדו ולה הוא מברך. וזהו שאמר (שם ג ו) 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך', דהינו אפלו בשעת הנאתך כשאתה אוכל, דע את השם וברך לו בכונה, ולפיכך 'דעהו והוא יישר ארחתיך', סופי תבות עם הכולל גימטריא 'ברוך':

(גני המלך, תיקון התשובה אות כט)

חידה שבועית: מה מרמז רבינו בפסוק מה מרמז רבינו בפסוק "ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר" על ענין עניית אמן? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצנת).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציון כתובת מדויקת וטלפון למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציון בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

שם הזוכה בסידור לשחרית מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת מטות מסעי:

ה' שמחה זילברשילג מהיפה.

